

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ

Кафедра соціальної психології

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Загальна психологія

(шифр і назва навчальної дисципліни)

перший рівень

(назва рівня вищої освіти)

галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

(шифр та назва галузі знань)

спеціальність 6.053 Психологія

(код і назва спеціальності)

кваліфікація бакалавр з психології

Харків 2016

Робоча програма Загальна психологія

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: Харківська державна академія культури

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри соціальної психології

Протокол від. “_27_” серпня 2016 року № 1

Завідувач кафедри соціальної психології

_____ (Большакова А.М.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

. “__” серпня 2016 року

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 19,0	Галузь знань <u>05 Соціальні та поведінкові науки</u> (шифр і назва)	Обов'язкова
	<u>6.053 Психологія</u> (шифр і назва)	
Модулів – 3	Спеціальність (професійне спрямування): <u>6.010106 Соціальна педагогіка</u>	Рік підготовки: 1,2-й
Змістових модулів – 7		Семестр
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____		
(назва)		
Загальна кількість годин – 570		1,2,3-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 6 самостійної роботи студента – 3	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	Лекції 90 год.
		Практичні 102 год.
		Семнарські _80_ год.
		Самостійна робота 298 год.
		Індивідуальні завдання: _ год.
		Вид контролю: залік, екзамен

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить 570/298

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

«Загальна психологія» є базовою складовою частиною дисциплін психологічного циклу нормативного блоку. Її вивчення передбачає розв'язання низки завдань фундаментальної професійної підготовки фахівців вищої кваліфікації, зокрема: опанування системою знань про закономірності процесу функціонування психіки.

Мета: оволодіння студентами знаннями про психіку людини, її особливостями та закономірностями.

Завдання:

- студенти мають засвоїти основні поняття, принципи та положення психологічної науки,
- оволодіти знаннями щодо закономірностей перебігу психічних процесів та станів;
- засвоїти головні теорії особистості;
- навчитись здійснювати психологічний аналіз поведінки індивіда.
- сформулювати психологічне мислення,
- навчити застосовувати набуті знання у практичній професійній діяльності.

Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач	Програмні результати навчання
<ul style="list-style-type: none"> • володіння культурою мислення, аналізом, синтезом, узагальненням та систематизацією фактів і теоретичних положень; • знати основні категорії, поняття загальної психології; • знати історичні передумови, перспективи розвитку психології; • володіти головними теоретичними напрямками сучасної психології • володіти методами дослідження психічних процесів та особистості. 	<ul style="list-style-type: none"> • здатність продемонструвати базовий рівень знання та розуміння основних законів психічної діяльності людини, що визначаються у загальній, віковій, соціальній, юридичній, політичній, клінічній психології, етнопсихології; • здатність враховувати вікові, гендерні, соціально-економічні, релігійні, культурні та інші відмінності при вирішенні завдань у професійній та соціальній діяльності; • здатність обирати, використовувати, модифікувати та адаптувати існуючі і створювати нові методики науково-дослідної діяльності з використанням методів математичної статистики та інформаційних технологій; • здійснювати аналіз психологічних властивостей і станів, особливостей розвитку різних сфер особистості.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- стан психології як науки на сучасному етапі її розвитку;
- етапи розвитку психології;
- функціональне призначення та проблеми загальної психології;
- методи психологічного дослідження;
- основні галузі та напрямки психології;
- природу та сутність психіки людини;
- форми психічного відображення у живій та неживій природі;
- свідомі та несвідомі форми прояву психіки людини та їх основні особливості;
- особистісні характеристики людини, її види діяльності;

- психологію пізнавальних психічних процесів: відчуттів, сприймання, пам'яті, мислення, мовлення, уваги та уваги;
- основні прояви та закономірності емоційно-вольової сфери особистості;
- закономірності перебігу окремих психічних явищ та їх взаємозв'язок;
- базові поняття та категорії загальної психології.

вміти:

- самостійно працювати з науковою психологічною літературою;
- вступати у наукові дискусії, демонструючи як наукові знання, так і власну позицію;
- спостерігати, аналізувати, узагальнювати та систематизувати психологічні факти, об'єктивно оцінювати поведінку та соціальні дії суб'єктів;
- визначати рівень, адекватність та стійкість власної самооцінки;
- застосовувати теоретичні знання з психології у повсякденному житті, створюючи умови, які забезпечують успіх діяльності;
- активізувати знання загальної психології при вивченні інших психологічних та педагогічних дисциплін;
- на основі знань законів функціонування психічних явищ оцінювати і приймати відповідні рішення у ситуаціях, що вимагають психологічних знань.

Мати навички:

- здійснювати порівняльний аналіз психологічних концепцій, теорій, дослідницьких підходів;
- самостійно працювати з науковою літературою;
- здійснювати психологічний аналіз поведінки індивіда;
- складати психологічну характеристику особи;
- аналізувати власну поведінку, особистість, причини емоційних проблем.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль I ВСТУП. ПСИХОЛОГІЯ ЯК НАУКА.

Тема 1. Предмет психології і її задачі.

Тема 2. Методологічні принципи психології

Тема 3. Методи психології

Тема 4. Структура психології. Психологія в структурі сучасних наук.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II ПСИХІКА ЯК ПРЕДМЕТ ПСИХОЛОГІЇ.

Тема 5. Поняття про психіку.

Тема 6. Еволюція психіки: розвиток психіки тварин.

Тема 7. Походження і розвиток свідомості людини.

Тема 8. Неусвідомлювані психічні процеси.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III СЕНСОРНО-ПЕРЦЕПТИВНА СФЕРА ОСОБИСТОСТІ.

Тема 9. Увага.

Тема 10. Відчуття.

Тема 11. Сприймання.

Тема 12. Пам'ять: визначення, процеси, механізми, види.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ IV КОГНІТИВНА СФЕРА ОСОБИСТОСТІ.

Тема 13. Уява.

Тема 14. Мислення: поняття, види, форми, операції

Тема 15. Інтелект.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ V ЕМОЦІЙНО-ВОЛЬОВА СФЕРА ОСОБИСТОСТІ.

Тема 16. Воля і вольова регуляція поведінки.

Тема 17. Емоції і почуття

Тема 18. Адаптація людини і функціональний стан організму.

Тема 19. Стрес.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ VI

ІНДИВІДУАЛЬНО-ТИПОЛОГІЧНІ ВЛАСТИВОСТІ ЛЮДИНИ.

Тема 20. Темперамент як одна з базових психічних властивостей особистості.

Тема 21. Характер як одна з базових психічних властивостей особистості.

Тема 22. Здібності та спрямованість — психічні властивості, що визначають успішність діяльності особистості.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ VII ОСОБИСТІСТЬ І ДІЯЛЬНІСТЬ.

Тема 23. Поняття про особистість.

Тема 24. Основні напрямки дослідження особистості

Тема 25. Діяльність як основна форма активності особистості.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					с.р.
	усього	у тому числі				
		л	п	се м	інд	
1	2	3	4	5	6	7
Модуль 1						
Змістовий модуль I ВСТУП. ПСИХОЛОГІЯ ЯК НАУКА.						
Предмет психології, її задачі	18	2	4	2		10
Методологічні принципи психології	22	4	4	2		12
Методи психології.	22	4	4	2		12
Разом за змістовим модулем 1	62	10	12	6		34
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II ПСИХІКА ЯК ПРЕДМЕТ ПСИХОЛОГІЇ.						
Поняття про психіку	22	4	4	2		12
Еволюція психіки: розвиток психіки тварин.	22	4	4	2		12
Походження і розвиток свідомості	24	4	4	4		12

людини						
Неусвідомлювані психічні процеси.	24	4	4	4		12
Разом за змістовим модулем 2	92	16	16	12		48
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III СЕНСОРНО-ПЕРЦЕПТИВНА СФЕРА ОСОБИСТОСТІ.						
Увага	24	4	4	4		12
Відчуття	24	4	4	4		12
Сприймання	24	4	4	4		12
Пам'ять	24	4	4	4		12
Разом за змістовим модулем 3	96	16	16	16		48
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ IV КОГНІТИВНА СФЕРА ОСОБИСТОСТІ.						
Уява	20	2	4	2		12
Мислення	24	4	4	4		12
Інтелект	24	4	4	4		12
Разом за змістовим модулем 4	69	10	12	10		36
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ V ЕМОЦІЙНО-ВОЛЬОВА СФЕРА ОСОБИСТОСТІ.						
Воля. Вольова регуляція поведінки	24	4	4	4		12
Емоції. Почуття.	24	4	4	4		12
Адаптація людини і функціональний стан організму.	20	2	4	2		12
Емоційний стрес і регуляція емоційних станів	24	4	4	4		12
Разом за змістовим модулем 5	92	14	16	14		48
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ VI ІНДИВІДУАЛЬНО-ТИПОЛОГІЧНІ ВЛАСТИВОСТІ ЛЮДИНИ.						
Темперамент як одна з базових психічних властивостей особистості.	26	4	4	4		14
Характер як одна з базових психічних властивостей особистості.	26	4	4	4		14
Здібності і спрямованість, як психічні властивості	26	4	4	4		14
Разом за змістовим модулем 6	78	12	12	12		42
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ VII ОСОБИСТІСТЬ І ДІЯЛЬНІСТЬ.						
Поняття про особистість	28	4	6	4		14
Основні напрямки дослідження особистості	26	4	4	4		14
Діяльність як основна форма активності особистості.	26	4	4	4		14
Разом за змістовим модулем 7	80	12	14	12		42
Усього годин	570	90	102	80		298

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Предмет психології, її задачі	2
2	Методологічні принципи психології	2
3	Методи психології.	2
4	Поняття про психіку	2
5	Еволюція психіки: розвиток психіки тварин.	2
6	Походження і розвиток свідомості людини	2
7	Неусвідомлювані психічні процеси.	4

8	Увага	4
9	Відчуття	4
10	Сприймання	4
11	Пам'ять	4
12	Уява	2
13	Мислення	4
14	Інтелект	4
15	Воля. Вольова регуляція поведінки	4
16	Емоції. Почуття.	4
17	Адаптація людини і функціональний стан організму.	2
18	Емоційний стрес і регуляція емоційних станів	4
19	Темперамент як одна з базових психічних властивостей особистості.	4
20	Характер як одна з базових психічних властивостей особистості.	4
21	Здібності і спрямованість, як психічні властивості	4
22	Поняття про особистість	4
23	Основні напрямки дослідження особистості	4
24	Діяльність як основна форма активності особистості.	4
	Разом	80

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Предмет психології, її задачі	4
2	Методологічні принципи психології	4
3	Методи психології.	4
4	Поняття про психіку	4
5	Еволюція психіки: розвиток психіки тварин.	4
6	Походження і розвиток свідомості людини	4
7	Неусвідомлювані психічні процеси.	4
8	Увага	4
9	Відчуття	4
10	Сприймання	4
11	Пам'ять	4
12	Уява	4
13	Мислення	4
14	Інтелект	4
15	Воля. Вольова регуляція поведінки	4
16	Емоції. Почуття.	4
17	Адаптація людини і функціональний стан організму.	4
18	Емоційний стрес і регуляція емоційних станів	4
19	Темперамент як одна з базових психічних властивостей особистості.	4
20	Характер як одна з базових психічних властивостей особистості.	4
21	Здібності і спрямованість, як психічні властивості	4
22	Поняття про особистість	6
23	Основні напрямки дослідження особистості	4
24	Діяльність як основна форма активності особистості.	4
	Разом	102

7. Теми лабораторних занять

Не передбачено

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Предмет психології, її задачі	10
2	Методологічні принципи психології	12
3	Методи психології.	12
4	Поняття про психіку	12
5	Еволюція психіки: розвиток психіки тварин.	12
6	Походження і розвиток свідомості людини	12
7	Неусвідомлювані психічні процеси.	12
8	Увага	12
9	Відчуття	12
10	Сприймання	12
11	Пам'ять	12
12	Уява	12
13	Мислення	12
14	Інтелект	12
15	Воля. Вольова регуляція поведінки	12
16	Емоції. Почуття.	12
17	Адаптація людини і функціональний стан організму.	12
18	Емоційний стрес і регуляція емоційних станів	12
19	Темперамент як одна з базових психічних властивостей особистості.	14
20	Характер як одна з базових психічних властивостей особистості.	14
21	Здібності і спрямованість, як психічні властивості	14
22	Поняття про особистість	14
23	Основні напрямки дослідження особистості	14
24	Діяльність як основна форма активності особистості.	14
	Разом	298

9. Індивідуальні завдання

Не передбачено

10. Методи навчання

Методи навчання, що використовуються у процесі лекційних занять:

- Тема з елементами пояснення;
- Тема-бесіда;
- Тема-дискусія;
- ілюстрація наочних матеріалів;
- пояснення.

Методи навчання, що використовуються під час практичних занять:

- виконання вправ та завдань;
- робота з текстом підручника (конспектування, анотування, реферування, цитування тощо);
- самостійна робота.

11. Методи контролю

Підсумковий контроль. Для контролю засвоєння дисципліни навчальним планом передбачений залік, іспит. Проведення підсумкової атестації і отримання на ній позитивної оцінки включає: а) оцінку проміжної атестації (результати модуля), б) оцінку відвідуваності занять і активність в аудиторії; а також в) оцінку виконання усіх завдань самостійної роботи.

Поточний контроль. Для поточного контролю використовуються результати заліку.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота							Екзамен	Сума
Модуль №1								
ЗМ1	ЗМ2	ЗМ 3	ЗМ 4	ЗМ 5	ЗМ 6	ЗМ 7	20	100
10	10	10	10	15	15	10		

ЗМ 1, ЗМ 2 ... ЗМ 7 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою (для заліку)
90 – 100	A	зараховано
82-89	B	
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	
35-59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

№ з/п	Найменування методичних матеріалів	Рік видання	Наявність в бібл. примірн.	Ел. варіант	Код
1	2	3	5	6	7
1. ТЕКСТИ ТА КОНСПЕКТИ ЛЕКЦІЙ					
1	Загальна психологія: Підруч. для студентів вищ. навч. закладів. / С.Д.Максименко, В.О.Зайчук, В.В.Клименко, В.О.Соловієнко. За загальною редакцією акад. С.Д.Максименка - К.: Форум, 2000. - 543 с.	2000	50	-	
2. СЛОВНИКИ, ДОВІДНИКИ					

1	Большой психологический словарь / Под ред. Б.Г. Мещерякова, В.П. Зинченко.- СПб.: прайм-ЕВРОЗНАК, 2003.- 672 с.	2003	2	-	
2	Дьяченко М.И.. Психологический словарь-справочник / М.И. Дьяченко, Л.А. Кандыбович.- Минск: Харвест, 2001.- 576 с.	2001	1	-	
3	Психологический словарь / Под ред. В. П. Зинченко, Б. Г. Мещерякова.- М.: Педагогика-Пресс, 1999.- 439 с.	1999	1		
4	Ребер Артур. Большой толковый психологический словарь. В 2-х т. / Артур Ребер ; The Penguin.- М.: АСТ, 2001.	2001	1		
5	Словарь практического психолога / Сост. С.Ю. Головин.- Минск: Харвест, 2003.- 800 с.	2003	1		

14. Рекомендована література

Базова

1. Загальна психологія: Навч. посібник / О.Скрипченко, Л.Долинська, З.Огороднійчук та інш. - К.: "А.П.Н.", 1999. - 436 с.
2. Загальна психологія: Підруч. для студентів вищ. навч. закладів. / С.Д.Максименко, В.О.Зайчук, В.В.Клименко, В.О.Соловієнко. За загальною редакцією акад.. С.Д.Максименка - К.: Форум, 2000. - 543 с.
3. Загальна психологія: Хрестоматія: Навч. посібник / О.В. Скрипченко, Л.В. Волинська, З.В. Огороднійчук та ін. - К.: Каравела, 2007. - 640 с.
4. М'ясоїд П.А. Загальна психологія. - К.: Вища школа, 2001. - 487 с.
5. Маклаков А.Г. Общая психология: Учеб. пособ. для вузов. - СПб.: Питер, 2000. - 592 с.
6. Психологія: Підручник / Ю.Л.Трофімов, В.В.Рибалка, П.А.Гончарук та ін.; за ред. Ю.Л.Трофімова. - 3-тє вид., стереотип. - К.: Либідь, 2001. - 560 с.
7. Сергеєнкова О.П., Столярчук О.А., Коханова О.П., Пасєка О.В. Загальна психологія. Навч. посіб. - Київ «Центр учбової літератури», 2012 р. - 296 стор.

Допоміжна

1. Ананьев Б. Г. О проблемах современного человекознания / АН СССР, Ин-т психологии. — М.: Наука, 1977. - 380 с.
2. Ананьев Б. Г. Психология чувственного познания. — М.: АПН РСФСР, 1960.
3. Анастаси А. Психологическое тестирование. — М.: Педагогика. — Т. 1,2.
4. Анатомія центральної нервової системи (спинний і головний мозок). Навч.- метод. посіб. з анатомії людини. — К. 1999. — 120 с.
5. Асмолов А. Г. Психология личности: Принципы общепсихологического анализа: Учеб. для вузов по спец. «Психология». — М.: Изд-во МГУ, 1990. — 367 с.
6. Аткинсон Р. Человеческая память и процессе обучения / Пер. с англ. под общей ред. Ю. М. Забродина, Б. Ф. Ломова. — М.: Прогресе, 1980.
7. Бассин Ф. В. О развитии взглядов на предмет психологии // Вопросы психологии— 1974. — №4. — с. 101-113.
8. Бассин Ф. В. Проблема «бессознательного». (О неосознаваемых формах высш. нервной деятельности). — М.: Медицина, 1968.
9. Березин Ф. Б. Психическая и психофизиологическая адаптация человека. — Л.: Наука, 1988.
10. Бернштейн Н. А. Очерки по физиологии движений и физиологии активности. — М.: Медицина, 1966.
11. Брунер Дж. Психология познания. — М., 1977.

12. Брушлинский А. В., Поликарпов В. А. Мышление и общение. — Минск: БГУ, 1980.
13. Буева Л. П. Человек. Деятельность и общения. — М.: Мысль, 1978. - 325 с.
14. Бурлачук Л. Ф. Психодиагностика личности. — К., 1989.
15. Бурлачук Л. Ф., Морозов С. М. Словарь-справочник по психологической диагностике. — К.: Наукова думка, 2004. — 200 с.
16. Веккер Л. М. Психические процессы. — В 3-х т. — Л.: Изд-во ЛГУ, 1974. — 981 с.
17. Вундт В. Введение в психологию / Пер. с нем. — М.: Космос, 1912.
18. Выготский Л. С. Собрание сочинений: В 6-ти т. Т. 3: Проблемы развития психики / Гл. ред. А. В. Запорожец. - М.: Педагогика, 1983,
19. Гамезо М. В., Домашенко И. А. Атлас по психологии: Учеб. пособие. - М., 1986.
20. Годфруа Ж. Что такое психология. В 2-х тт. - М.: Мир, 1992.
21. Гиппенрейтер Ю. Б, Введение в общую психологию: Курс лекций: Учебное пособие для вузов. — М.: ЧеРо, 1997.
22. Данилов Н. Н., Крылова А. Л. Физиология высшей нервной деятельности. — Ростов на Дону: Феникс, 2001. — 480 с.
23. Дружинин В. Н. Психология общих способностей. — СПб.: Изд-во «Питер-Ком», 1999. - 368 с.
24. Занюк С. Психологія мотивації та емоцій. — Луцьк, 1997.
25. Иванников В. А. Психологические механизмы волевой регуляции. - М.: МГУ, 1991.
26. Изард К. З. Психология эмоций. — СПб.: Питер, 1999.
27. Ильин Е. П. Мотивация и мотивы. — СПб.: Питер, 2000.
28. Ильин Е. П. Психология воли. — СПб.: Питер, 2000.
29. Китаев-Смык Л. А. Психология стресса. — М.: Наука, 1983.
30. Кликс Ф. Пробуждающееся мышление. История развития человеческого интеллекта. — 2-е изд., перераб. и доп. — К.: Вища школа, - 1985. - 295 с.
31. Кон И. С. В поисках себя: личность и ее самосознание. — М.: Политиздат, 1987. - 366 с.
32. Ладыгина-Коц Н. Н. Развитие психики в процессе эволюции организмов. — М., 1965.
33. Леонгард К. Акцентуированные личности. — Киев: Вища школа, 1989.
34. Леонтьев А. Н. Избранные психологические произведения: В 2-х т. Т. 1 / Под ред. В. В. Давидова и др. - М.: Педагогика, 1983.
35. Линдсей П., Норман Д. Переработка информации у человека: Введение в психологию / Пер. с англ. под ред. А. Р. Лурия. — М.: Мир, 1974.
36. Личко А. Е. Психопатии и акцентуации характера у подростков. — Л.: Медицина, 1983.
37. Ломов Б. Ф. Проблема общения в психологии. — М.: Наука, 1981.
38. Мерлин В. С. Структура личности: характер, способности, самосознание: Учебное пособие к спецкурсу «Основы психологии личности». — Пермь, 1990.
39. Мерлин В. С. Личность как предмет психологического исследования. — Пермь, 1988.
40. Мещеряков А. И. Слепоглухонемые дети. — М., 1974.
41. Мясищев В. Н. Личность и неврозы. - Л.: Изд-во ЛГУ, 1960. - 224 с.
42. Небылицын В. Д. Основные свойства нервной системы человека // Избранные психологические труды / Под ред. Б. Ф. Ломова. - М.: Педагогика, 1990.
43. Немов Р. С. Психология: Учебник для студ. высш. пед. учеб. заведений: В 3-х кн. Кн. 1: Общие основы психологии. — 2-е изд. — М.: Владос 1998.
44. Немчин Т. А. Состояния нервно-психического напряжения. — Л.: Изд-во ЛГУ, 1983.
45. Первин Л., Джон О. Психология личности: Теории и исследования. - М., 2000.
46. Пиаже Ж. Речь и мышление ребенка. — М., 1994.
47. Психологический словарь / Под ред. В. П. Зинченко, Б. Г. Мещерякова. - М., 1996.

48. Рубинштейн С. Л. Основы общей психологии. — СПб: Изд-во «Питер», 2000. — 712 с. (Серия «Мастера психологии»),
49. Селье Г. Стресс без дистресса. — Рига: Виеда, 1992.
50. Симонов П. В. Мотивированный мозг: Высшая нервная деятельность и естественнонаучные основы общей психологии / Отв. ред. В. С. Русинов. — М.: Наука, 1987.
51. Скороходова О. И. Как я воспринимаю, представляю и понимаю окружающий мир — М.: Педагогика, 1992.
52. Фабри К. З. Основы зоопсихологии: Учебник для вузов. — М.: Изд-во МГУ, 2000.
53. Фрейд З. Психология бессознательного: Сб. Произведений / Сост., науч. ред. М. Г. Ярошевский. — М.: Просвещение, 1989.
54. Фрейд З. Психология «Я» и защитные механизмы. — М.: Педагогика, 1992.
55. Холодная М. А. Психология интеллекта: парадоксы исследования. - М., Томск, 1997.
56. Хьел Л., Зиглер А. Теории личности. — Москва-Харьков-Минск, 1999.

15. Інформаційні ресурси

1. Научная электронная библиотека <http://elibrary.ru/defaultx.asp>
2. Наукова періодика України <http://www.nbuv.gov.ua/portal/>
3. Экзистенциальная и гуманистическая психология (информационный сайт) <http://hpsy.ru/>
4. Библиотека Института психотерапии и клинической психологии <http://www.psyinst.ru/library.php>
5. Полнотекстовая база данных изданий по психологии и педагогике http://psyjournals.ru/journal_catalog/index.shtml
6. Психологи: журнал Высшей школы экономики <http://psy-journal.hse.ru/full/>
7. Московский психологический журнал <http://magazine.mospsy.ru/>
8. Онлайн библиотека по психологии и саморазвитию. http://www.koob.ru/practic_psychology/
9. Электронные психологические словари по психологии. (<http://azps.ru/handbook/>; <http://psi.webzone.ru/>)